

SMÅLAND.

Unnaryds sn.

Högtidsdräkt för man.

I DET KARGA OCH FATTIGA SMÅLAND HAR BEFOLK-
ningen genom naturen själv manats att söka binäringar på
olika områden. Hemslöjden inom provinsen är även ovan-
ligt rik och vacker, vilket ju bidragit till skapandet av alla
de vackra socken- och häradsdräkter, som sett dagen i de
småländska bygderna. De färggladaste dräkterna höra hemma i Unnaryds
socken, vid Bolmens västra strand. — Djurklou skriver om unnarsbon, att
han hade stark känsla av att vara svensk, smålänning och västbo, att han
ansåg sig förnämligare än sina grannar, vilkas benägenhet att falla undan
för tidens anspråk i hans ögon var tecken på veklighet och förakt för fädrens
seder, dem han själv höll i högsta vördnad. Sockendräkten var hans stolt-
het, och då unnarydsfolket gick till kyrkan eller gille, gåvo deras färgrika
dräkter, där de passerade genom björkhagar och åkertegar, på ett all-
deles särskilt sätt liv åt landskapet. Unnarsbonden bar in i sen tid såväl
i helg som söcken kläder sydda av hemmavävda tyger eller hemberett
skinn. Ehuru unnarsbon betecknats såsom mycket konservativ, se vi dock
av den å pl. XII återgivna högtidsdräkten från 1800-talets mitt, att han
låt sig påverkas av jämförelsevis sena moder. Här liksom mångenstädes
bland allmogen har det visat sig, att mannen varit mera mottaglig än
kvinnan för nya moderiktningar. I likhet med kvinnornas högtidsdräkt
är mannens emellertid glad och färgrik.

Rocken eller *långtröjan*, som den här benämnes, är av mellanblå

vadmal i s. k. unnarsbofärg med foder av något ljusare blått linne eller bomullstyg. Benämningen *hakatröja* användes även, emedan den sammanhållles med hakar och hyskor, aldrig med knappar. Å ryggstyckets midjeparti är tröjan utsydd med silkestransar i ljusgult och rött. Livstycket är av bredrandigt halvulle i rött, vitt, gult, grönt och blått med fram- och bakstycke av samma slags tyg, dubbla rader knappar av vit metall samt med blå linnetråd träsade knapphål. Under livstycket bäres en nattkappa av bomull eller linne med ståndkrage; denna är utsydd med tre korta korsstyngsbårder i rött, en mitt fram och en i vardera sidan. Byxorna äro av sämskat skinn med lucka, som knäppes med mäs-singsknappar dels i sidorna, dels vid byxgjorden. Byxbenen knäppas likaledes med mässingsknappar, men äro dessutom försedda med knä-spännen av gul metall. Vidare bäras blå ullstrumpor stickade avigt och rätt samt näverbottnade lågskor med ovala spännen av vit metall; en och annan storbonde använde stundom silverspännen. Under äldre tid buros knäbälten av läder med spänne och löpare av mässing. Å här återgivna dräkt ha dock vävda strumpeband kommit till användning; dessa lindades ett par varv om benen, varefter ändarna instoppades under linningen.

Unnaryds sn.

Festdräkt för gift kvinna.

Unnarydskvinnans festdräkt, pl. XIII, är en av Smålands färggladaste folkdräkter. Den består av högröd kjol av glättat ylle med bård nedtill av ett påsytt grönt sidenband. Förkläde av blå "rask" med bårder av siden- och brokadband. Överdel eller halvsärk med vid, hög halslinning samt breda, något broderade ärmlinningar. Livstycke av glättad ylledamast. Halskläde av blommigt siden och såsom huvudbonad, först en spetshuva samt därutanpå en *hatt* med knypplad kantspets. Hatten var av så tunt tyg, att mönstret å den "sprangade" huvan lyste igenom. Omkring hatten

lindades ett gult sidenband ett varv om huvudet samt knöts över hjässan. Till högtidsdräkten bars även präktiga smycken. I stället för ficka användes en broderad kjortelsäck, till hälften synlig under förklädet.

Högtidsdräkter förekommo emellertid i flera variationer. Halskläderna kunde sålunda vara av broderad kammarduk eller blommig kattun. Livstycken av plysch användes i olika färger, även av blommig kattun, mera sällan av siden. Kjorteln var alltid enfärgad, men kunde vara av grön fris eller blå vadmal med röd kant. Även förklädena omväxlade i färg och material, sålunda omtalas också gröna raskförkläden med påsydda sidenband samt blommiga kattunsförkläden.

Strumporna voro till högtidsdräkten antingen röda eller vita, i sistnämnda fall med ullgarnsbroderi vid fotknölarna. Lågskorna, i sitt slag verkliga konststycken, pryddes med i vitt stickade ornament samt kantbårder, bildade av inflätade vita skinnremmar. Såsom ytterplagg bars en högblå, framtill uringad tröja av vadmal, fodrad med rött ylle.

Den ogifta kvinnans dräkt var densamma som för den gifta med utslutande av *spranghuvan*, som endast tillhörde hustrudräkten.